

Kommissionens arbetsprogram 2010

Sammanfattning

I utlåtandet redovisar utskottet sin granskning av kommissionens meddelande KOM(2010) 135 Kommissionens arbetsprogram för 2010 – Tid för handling. Utrikesutskottet har efterhört intresset hos övriga utskott att yttra sig över arbetsprogrammet vad avser deras respektive beredningsområde. Inga yttranden har inkommit.

Utskottet har i sitt utlåtande särskilt framhållit vikten av att värna om ett öppet Europa och att denna princip borde ligga till grund för alla initiativ och program som kommissionen har för avsikt att lansera under sin mandatperiod.

Utskottet föreslår att utlåtandet läggs till handlingarna. Till utlåtandet har fogats två reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Dokumentets huvudsakliga innehåll	4
Utskottets granskning	6
Att hantera krisen och slå vakt om Europas sociala marknadsekonomi	8
Att skapa en agenda för medborgarna, där människan står i centrum för EU:s arbete	9
Att utveckla en väl sammanhållen utrikespolitik med högt satta mål och ett globalt perspektiv	9
Att modernisera EU:s olika verktyg och arbetssätt	11
Reservationer	12
1. Kommissionens meddelande KOM(2010) 135 Kommissionens arbetsprogram för 2010 – Tid för handling – motiveringen (s)	12
2. Kommissionens meddelande KOM(2010) 135 Kommissionens arbetsprogram för 2010 – Tid för handling – motiveringen (v, mp)	12
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlat förslag	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Kommissionens meddelande KOM(2010) 135 Kommissionens arbetsprogram för 2010 – Tid för handling

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Reservation 1 (s) – motiveringen

Reservation 2 (v, mp) – motiveringen

Stockholm den 22 april 2010

På utrikesutskottets vägnar

Göran Lenmarker

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Lenmarker (m), Urban Ahlin (s), Gustav Blix (m), Anne-Marie Pålsson (m), Kerstin Lundgren (c), Kent Härstedt (s), Fredrik Malm (fp), Walburga Habsburg Douglas (m), Kerstin Engle (s), Holger Gustafsson (kd), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Rosita Runegrund (kd), Mats Sander (m), Olle Thorell (s), Ameer Sachet (s) och Max Andersson (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Europeiska kommissionen antog den 31 mars 2010 sitt arbetsprogram för 2010 KOM(2010) 135 – Tid för handling. En engelsk språkversion av arbetsprogrammet överlämnades till utrikesutskottet för kännedom med kopia till övriga utskott den 6 april 2010. Den svenska versionen av huvuddokumentet inkom den 13 april och överlämnades till utrikesutskottet den 15 april med kopia till övriga utskott. Kammaren hänvisade den 16 april dokumentet till utrikesutskottet för granskning enligt 10 kap. 5 § riksdagsordningen.

Utrikesutskottet har efterhört intresset hos övriga utskott för att yttra sig över arbetsprogrammet vad avser deras respektive beredningsområden. Inga yttranden har inkommit.

Utskottet har i anslutning till beredningen av detta utlåtande tagit del av kommissionens meddelande KOM(2010) 2020: Europa 2020 – en strategi för smart och hållbar tillväxt för alla.

Utskottet väljer att i utlåtandet utgå från de fyra huvudområden som kommissionen lyfter fram i sitt arbetsprogram.

- Att hantera krisen och slå vakt om Europas sociala marknadsekonomi.
- Att skapa en agenda för medborgarna, där människan står i centrum för EU:s arbete.
- Att utveckla en väl sammanhållen utrikespolitik med högt satta mål och ett globalt perspektiv.
- Att modernisera EU:s olika verktyg och arbetssätt.

Dokumentets huvudsakliga innehåll

Kommissionens arbetsprogram för 2010 är resultatet av kommissionens arbete med att omsätta de politiska riktlinjer som kommissionens ordförande Barroso presenterade i september 2009 i konkreta åtgärder. Detta är den nya kommissionens första arbetsprogram och sammanfattar dess åtaganden och ambitioner både för 2010 och för följande år. Arbetsprogrammet tar upp sådana problem som behöver lösas på kort sikt och allmänna politiska riktlinjer för hur framtida utmaningar bör bemötas. Det lägger sålunda en grund för resten av denna kommissions mandatperiod. Till programmet finns bifogat en förteckning över de strategiska initiativ som kommissionen planerar att lägga fram under 2010 (bilaga 1), viktiga förslag som är under övervägande för 2010 och följande år – och som således ger en vägledning om planerade initiativ för resten av mandatperioden (bilaga 2) – samt en förteckning över förslag till förenklingar och förslag som har dragits tillbaka (bilagorna 3 och 4). Arbetsprogrammet är

ett viktigt dokument när det gäller att tidigt identifiera frågor som kommer upp på EU:s dagordning. Genom årliga uppdateringar kommer kommissionen att fastställa nya strategiska initiativ och anpassningar av de fleråriga prioriteringarna.

Utskottets granskning

Utskottet har dubbla uppgifter när det gäller Europeiska unionen. Utskottet ansvarar t.ex., när det behövs, för riksdagens beredning av övergripande frågor som rör Europeiska unionen. Vidare har utskottet, enligt riksdagsordningen, ansvar för att följa EU-frågorna inom sitt beredningsområde som fackutskott. Kammarken har med stöd av 10 kap. 5 § riksdagsordningen hänvisat kommissionens arbetsprogram för 2010 till utrikesutskottet för granskning och skriftligt utlåtande. Syftet med ett utlåtande är att skapa debatt kring en fråga i ett tidigt skede och att redovisa olika synpunkter som kan vara av värde i den fortsatta hanteringen av frågan. Utlåtanden är att betrakta som preliminära synpunkter vilka ger uttryck för de rådande åsiktsförhållandena i riksdagen vid tidpunkten för utlåtandebehandlingen. Utlåtanden är inte rättsligt bindande vare sig för riksdagens eller för regeringens senare ställningstaganden. Ett utlåtande ger dock regeringen en möjlighet att på ett tidigt stadium stämma av om dess ståndpunkter i EU-samarbetet är förankrade i riksdagen.

Kommissionens arbetsprogram bygger på den vision för Europeiska unionen som kommissionens ordförande José Manuel Barroso presenterade den 3 september 2009 och som tjänat som politiska riktlinjer för den kommission som tillträdde den 10 februari 2010.

Kommissionen inleder sitt arbetsprogram för mandatperioden med att konstatera att 2010 börjar en ny epok i EU:s historia. De utmaningar som unionen står inför kräver gemensamt agerande och politisk vilja för att överkommas. Kommissionens arbetsprogram fokuserar på strategiska initiativ som ska läggas fram under 2010 och de kommande åren. Programmet är tänkt att såväl möta utmaningar på kort sikt och ge snabba resultat som att bidra till Europas framtid till förmån för dess medborgare under ett längre perspektiv i enlighet med kommissionens framtidsstrategi: Europa 2020 – en strategi för smart och hållbar tillväxt för alla (KOM(2010) 2020). Programmet utgör även ett underlag för EU:s kommande budget.

Arbetsprogrammet för 2010 bör beaktas i ljuset av det pågående arbetet med EU:s framtidsstrategi 2020. Framtidsstrategin baseras, likt arbetsprogrammet, på Barrosos politiska riktlinjer från september 2009. Strategin tar avstamp i hur EU ska återhämta sig efter den ekonomiska och finansiella krisen och ska ersätta den nuvarande Lissabonstrategin efter 2010. Framtagandet av den nya strategin omfattar en gedigen konsultationsprocess med medlemsländerna, Europaparlamentet och andra berörda aktörer. Riksdagen har den 24 mars 2010 behandlat och godkänt finansutskottets utlåtande över EU:s framtidsstrategi 2020 (2009/10:FiU29). Finansutskottet har i utlåtandet granskat strategin för Europa 2020 och framhållit vikten av ett tydligare jämställdhetsperspektiv, som ger kvinnor och män samma ekonomiska incitament, villkor och möjligheter att öka sitt deltagande på arbets-

marknaden. Strategins sysselsättningsmål borde, enligt finansutskottet, uttryckligen gälla både kvinnor och män. I övrigt konstaterar finansutskottet att Sverige ligger bra till när det gäller de uppsatta målen om sysselsättning, forskning, klimat och miljö, utbildning och minskning av fattigdom. Även EU-nämnden har följt frågan aktivt med samråd inför och avrapportering efter diskussionerna i Europeiska rådet. Europeiska rådet träffades senast den 25–26 mars 2010 och enades om strategins huvuddrag. Statsminister Reinfeldt lyfte vid sin avrapportering till EU-nämnden den 30 mars fram att Sverige framgångsrikt drivit jämställdhetsfrågorna och att ett av målen för EU:s sysselsättningspolitik inom ramen för framtidsstrategin 2020 är att sysselsättningsgraden ska vara densamma för kvinnor och män i Europa och nå minst 75 %. Processen att ta fram strategin för Europa 2020 ska utmynna i ett beslut av Europeiska rådet i juni 2010 om tematiska prioriteringar och mål för EU och medlemsländerna under perioden 2010–2020.

Utskottet konstaterar att Europeiska unionen under de närmaste åren står inför en rad möjligheter och utmaningar som med rätt instrument och politisk vilja kan skapa helt nya förutsättningar för unionen att bygga ett öppet, modernt och demokratiskt Europa och en union som är en stark aktör i internationella frågor och kan aktivt främja fred, unionens värden och folkens välfärd. Utskottet noterar att kommissionen är redo att anta de utmaningar som unionen står inför. Bland utmaningarna vill utskottet särskilt lyfta fram vikten av att värna om ett öppet Europa. Öppenhet bör enligt utskottet löpa som en röd tråd genom unionens verksamhet och strategier. Europa och unionen måste vara öppna mot omvärlden. Europeiska unionen måste hålla sina dörrar öppna i kontakterna med andra länder inom såväl utvidgningsprocessen som det östliga partnerskapet och Medelhavssamarbetet. Öppenhet måste vara en vägledande princip inom alla områden som migration, frihandel och utvecklingssamarbete. Principen om att värna om ett öppet Europa borde därmed, enligt utskottet, vara grundläggande i alla initiativ och program som kommissionen har för avsikt att lansera under sin mandatperiod.

Utskottet har i den fortsatta behandlingen av kommissionens arbetsprogram för 2010 valt att utgå från fyra huvudområden i enlighet med kommissionens prioriterade teman:

- Att hantera krisen och slå vakt om Europas sociala marknadsekonomi.
- Att skapa en agenda för medborgarna, där människan står i centrum för EU:s arbete.
- Att utveckla en väl sammanhållen utrikespolitik med högt satta mål och ett globalt perspektiv.
- Att modernisera EU:s olika verktyg och arbetssätt.

Att hantera krisen och slå vakt om Europas sociala marknadsekonomi

De senaste årens ekonomiska kris har blottlagt strukturella brister i de europeiska ekonomierna och understrukit vikten av medel och långsiktiga reformer för en långsiktig hållbar återhämtning och ökad sysselsättning. Utformningen av den nya framtidsstrategin 2020 är central för att bättre rusta EU för att möta framtida utmaningar och bana väg för en långsiktig hållbar tillväxtpotential i Europa. Utskottet konstaterar att kommissionen i sitt arbetsprogram för 2010 avser att ta ett antal konkreta steg för att omsätta strategin i praktiken. Kommissionen vill bl.a. genomföra en rad strategiska åtgärder för att hantera den nuvarande ekonomiska och finansiella situationen, inklusive stärka ekonomisk övervakning, samordning och förbättrad styrning inom euroområdet, bidra till en återgång till mer hållbara finanser samt garantera stabila ansvarspräglade finansmarknader som gagnar ekonomin som helhet. Vidare har kommissionen för avsikt att driva huvudinitiativen inom Europa 2020-strategin framåt samt arbeta bort flaskhalsar och andra brister.

Utskottet betonar vikten av att initiativen bidrar till de långsiktiga målen för Europa 2020-strategin, inklusive hållbara offentliga finanser, främjande av investeringar och social välfärd, skapar effektiva arbetsmarknader för alla och en effektiv inre marknad, främjar utrikeshandel och öppenhet, bidrar till övergången till en grönare ekonomi, främjar bättre företagsklimat och en ökad kunskapsbas inbegripet forskning och innovation. Ur utskottets perspektiv är det tid att ta steget från kortsiktig krishantering till medel- och långsiktig reformpolitik. Utskottet anser därför att kommissionen bör uppmantras att fortsatt fokusera på åtgärder som ger långsiktig hållbar tillväxt och sysselsättning och som även är anpassade till morgondagens utmaningar. EU behöver ta krafttag för att ställa om till en grön och resurseffektiv ekonomi, stärka EU på den globala marknaden och hantera utmaningar som en åldrande befolkning och minskat arbetskraftsutbud. Kvinnors deltagande på arbetsmarknaden är en nyckelfråga. Utskottet välkomnar särskilt de åtgärder som kommissionen aviserar som syftar till ökad extern och intern öppenhet, sund konkurrens och en väl fungerande inre marknad, hållbara offentliga finanser för framtida investeringar och välfärd, ökat arbetskraftsutbud, jämställdhet och minskat utanförskap för full sysselsättning, en grönare ekonomi med ett innovativt näringsliv samt en kunskapsbaserad tillväxt genom investeringar i humankapital, forskning och innovation.

Att skapa en agenda för medborgarna, där människan står i centrum för EU:s arbete

Genom Lissabonfördraget, som riksdagen godkände genom behandlingen av betänkande 2008/09:UU8 (rskr. 2008/09:64), sätts medborgarnas intressen i centrum för EU:s aktiviteter och gör det europeiska medborgarskapet mer konkret.

Utskottet konstaterar att det s.k. Stockholmsprogrammet, som antogs under det svenska ordförandeskapet, kommer att ligga till grund för kommissionens arbete under 2010. Stockholmsprogrammet står för ett tryggare och öppnare Europa där enskildas rättigheter och behov värnas. En viktig utgångspunkt för programmet är individen och dennes rättigheter. Samtidigt som krafttag kommer att tas mot brottslighet ska åtgärder genomföras för att stärka den enskildes rättigheter. Utskottet noterar att kommissionen den 20 april 2010 presenterade en handlingsplan för Stockholmsprogrammets genomförande i enlighet med arbetsprogrammet. Utskottet uppskattar att kommissionen prioriterar EU:s anslutning till Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna.

Utskottet välkomnar vidare den öppna inställning som kommissionen redovisar i arbetsprogrammet vad gäller att med andra aktörer offentligt diskutera och söka gemensamma lösningar avseende en rad långsiktiga utmaningar, som exempelvis ny teknik, immigration, demografiska förändringar (befolkningens ökande medelålder) samt konsekvenserna av klimatförändringar och miljöhot, som påverkar medborgarnas dagliga liv.

Att utveckla en väl sammanhållen utrikespolitik med högt satta mål och ett globalt perspektiv

EU är en tung politisk ekonomisk aktör och handelspartner. För att EU ska kunna tala med en röst och få gehör för sina synpunkter, konstaterar kommissionen att det krävs såväl ambition som samordning och disciplin. Enligt kommissionen ger Lissabonfördraget EU nya verktyg som kan användas för att främja Europas intressen internationellt, och det är viktigt att EU utnyttjar dessa så effektivt som möjligt.

Även utskottet noterar att Lissabonfördragets ikraftträdande är en milstolpe för unionens utrikespolitiska samarbete och ett angeläget steg mot en genuin europeisk utrikespolitik. Med fördraget omfördelades tidigare funktioner och mandat mellan framför allt kommissionen, den höge representanten och det roterande ordförandeskapet till en helt ny aktör, EU:s höga representant för utrikes- och säkerhetsfrågor tillika vice ordförande i kommissionen. Till sin hjälp får den höga representanten en europeisk utrikes tjänst (EAS), bestående av befintliga strukturer i kommissionen, rådssekretariatet och de ca 130 EU-delegationer som finns i tredjeland och vid internationella organisationer. Beslut om utrikes- och säkerhetsfrågor kommer fortfarande att fattas med konsensus. Däremot finns det nu utrymme för att förbättra genomförandet av den gemensamma utrikespolitiken och

för att tydligare förmedla politiken. Utskottet erinrar dock om att det är det praktiska genomförandet och etablerandet av praxis som avgör resultatet av reformen. Utskottet uppmuntrar till en transparent process under utvecklandet av den nya strukturen, inklusive den nya utrikes tjänsten, och att denna tydligt förankras hos medlemsländerna. Utskottet betonar även vikten av en ordnad och snar övergång av de uppgifter som genom Lissabonfördraget ska överföras till den höga representanten och den nya utrikes tjänsten, för att minimera risken för att EU som aktör försvagas under övergångsperioden. Utskottet understryker även att detta kräver att den höga representanten och den nya utrikes tjänsten erhåller nödvändiga resurser för att fullfölja uppdraget. Utrikesutskottet fortsätter att följa framväxten av den nya utrikes tjänsten noga, och det var även en huvudpunkt under utskottets årliga möte med Utrikesdepartementets säkerhetspolitiska aktörer den 14 april 2010.

Utskottet välkomnar kommissionens avsikt att arbeta nära den nya utrikes tjänsten för att främja frihet, stabilitet och välbefinnande i EU:s grannskap. Utskottet erinrar om att EU:s grannskapspolitik inte ska ses som en ersättning för medlemskap för de länder som berörs och som så småningom kan och vill söka medlemskap i EU. EU:s utvidgning är, enligt utskottet, en av EU-samarbetets största framgångar och av strategisk betydelse för unionen som helhet. Utvidgningen innebär en unik möjlighet att bygga stabilitet, fred och säkerhet i Europa och medför politiska, ekonomiska och miljömässiga fördelar för alla inblandade länder. Det finns ett brett politiskt stöd i Sverige för utvidgningsprocessen och för att hålla EU:s dörrar öppna.

Utskottet anser att utvidgningen har visat sig vara en modell för fredligt samarbete och integration som inspirerar andra regioner världen över och där EU har kunnat fungera som ett föredöme för det internationella samarbetet. Det är viktigt för EU:s trovärdighet som internationell aktör att principerna för utvidgningsprocessen upprätthålls och att de åtaganden och beslut som fattats på utvidgningsområdet respekteras. Det är utskottets uppfattning att dynamiken i utvidgningsprocessen måste upprätthållas. Utskottet framhåller att utvidgningsförhandlingarna med kandidatländerna ska fortsätta i den takt som ländernas förberedelser medger. Sverige och EU bör genom fortsatt politisk dialog och mötesverksamhet samt genom utvecklingsarbete stötta kandidatländerna, inklusive potentiella kandidatländer, i deras respektive EU-integrationsprocesser. Utskottet uppskattar därför kommissionens fortsatta starka engagemang för utvidgningsprocessen i enlighet med arbetsprogrammet.

Utskottet uppskattar även kommissionens arbete med att ta fram en ny handelsstrategi för Europa 2020 (strategiskt initiativ 30) och en EU-handlingsplan inför 2015 års toppmöte om millennieutvecklingsmålen (strategiskt initiativ 31).

Att modernisera EU:s olika verktyg och arbetssätt

För att hantera de utmaningar som Europeiska unionen ställs inför behöver genomförandet av unionens politik förbättras genom stärkt politiskt åtagande och ägarskap. Därutöver krävs även att existerande instrument görs mer effektiva och moderniseras för att anpassas till dagens och morgondagens utmaningar. Utskottet välkomnar därför kommissionens planer för att verka för bättre uppföljning och utvärdering av befintlig lagstiftning, genomförande och resultat.

Vad gäller frågan om regelförenkling erinrar utskottet om konstitutionsutskottets ställningstagande i betänkande 2005/06:KU10 (s. 37–48). Konstitutionsutskottet konstaterar där att en stor del av de regler som är av betydelse för medborgarna i Sverige och för det ekonomiska livet i landet nu utgörs av EU-rätten. Vidare anger konstitutionsutskottet att det samarbete mellan många länder som Europeiska unionen innebär för svensk del har fört med sig vissa svårigheter att upprätthålla kraven på enkelhet och klarhet i reglerna. Det finns också en risk, enligt konstitutionsutskottet, att genomförandet av EU-rättsliga regler leder till en mer omfattande reglering i Sverige än som är nödvändig. Inom Europeiska unionen bedrivs emellertid ett betydelsefullt arbete i syfte att förenkla gällande regler och förbättra ny lagstiftning. Konstitutionsutskottet finner det särskilt angeläget att den svenska hållningen i unionssamarbetet innebär att kraven på enkelhet och klarhet hävdas med kraft. Utrikesutskottet stöder därför kommissionens ambition att fortsätta att prioritera förenkling av lagstiftningen, minskning av den administrativa bördan och tillbakadraganden av förslag.

Utskottet delar kommissionens uppfattning att det är av yttersta vikt att kunskaper om EU förmedlas på ett öppet och tillgängligt vis. Utskottet noterar de framsteg som gjorts i och med Lissabonfördragets ikraftträdande vad gäller regelverket för att öka öppenheten och insynen inom EU. Utskottet vill i sammanhanget betona vikten av att främja en öppenhetsvänlig tolkning av fördraget samt även av andra relevanta förordningar och föreskrifter.

Vad gäller EU:s budget stöder utskottet att det sker en översyn som ger ett reellt genomslag i EU:s budgetpolitik, vilket även tidigare konstaterats av utskottet i betänkande 2008/09:UU10 (rskr. 2008/09:229) samt i utskottets yttrande 2007/08:UU2y med anledning av finansutskottets utlåtande 2007/08:FiU14 Översyn av EU:s budget. Utskottet delar vidare finansutskottets bedömning i betänkande 2009/10:FiU29 Utlåtande över EU:s framtidsstrategi 2020 att det behövs genomgripande omprioriteringar av EU-budgetens utgifter och att förändringar ska göras utan att budgetens samlade utgifter ökar. Följande principer och utgångspunkter ska vara styrande för budgeten: subsidiaritet, europeiskt mervärde, proportionalitet, sund ekonomisk förvaltning och restriktivitet.

Kommissionens arbetsprogram har i övrigt inte givit upphov till någon särskild hantering eller några särskilda iakttagelser.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer.

1. Kommissionens meddelande KOM(2010) 135 Kommissionens arbetsprogram för 2010 – Tid för handling – motiveringen (s)

av Urban Ahlin (s), Kent Härstedt (s), Kerstin Engle (s), Carin Runeson (s), Olle Thorell (s) och Ameer Sachet (s).

Ställningstagande

Kommissionens arbetsprogram för 2010 uppvisar en märkbart låg ambitionsnivå, både när det gäller EU:s möjligheter att möta klimathotet och när det gäller insatserna för att möta den jobbkris som uppstått i följderna av lågkonjunktur och finanskris. Efter misslyckandet i Köpenhamn bör kommissionens ansträngningar för att få ett internationellt klimatavtal intensifieras, vilket tydligt borde framgå i arbetsprogrammet. På motsvarande sätt borde vikten av investeringar för att minska arbetslösheten och ta EU:s medlemsländer ur den ekonomiska krisen markeras i arbetsprogrammet. I ett flertal tidigare ställningstaganden har Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet tydligt markerat vikten av en aktiv näringspolitik och höga klimatpolitiska ambitioner även på EU-nivå. Vi står bakom dessa tidigare ställningstaganden och anser att den arbetsplan som nu ska fastställas bör justeras i enlighet med vad vi tidigare framfört.

2. Kommissionens meddelande KOM(2010) 135 Kommissionens arbetsprogram för 2010 – Tid för handling – motiveringen (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Ställningstagande

Kommissionen har presenterat sitt arbetsprogram för 2010. Kommissionens arbetsprogram är ett viktigt dokument, och vi vill särskilt lyfta fram några områden.

Kommissionens arbetsprogram har i år fått titeln Tid för handling, och det är skrivet i ett självberömande och bitvis något svulstigt tonläge. Detta tonläge har delvis smittat av sig på utskottsmajoritetens text. Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna står varken bakom hyllningarna till Lissabonfördraget eller de ensidiga och okritiska bedömningarna av EU:s politik som förekommer i dokumentet.

Inledningsvis vill vi dock lyfta fram att vi instämmer med utskottsmajoriteten när det gäller vikten av öppenhet. Det är viktigt att EU varken sluter sig gentemot omvärlden eller sina medborgare. Vi är också eniga med utskottsmajoriteten om att det är av stor vikt att utvidgningen fortsätter.

Kommissionens arbetsprogram utgör även ett underlag för EU:s kommande budget. Det bör även betraktas i ljuset av den s.k. framtidsstrategin Europa 2020, som är Lissabonstrategins fortsättning. Frågan om EU:s framtida budget har behandlats av riksdagen i andra sammanhang, och Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet hade en gemensam rödgrön reservation med anledning av EU 2020 i finansutskottets betänkande 2009/10:FiU29.

När det gäller budgetreformen vill vi här trycka på frågan om vikten av minskade utgifter för jordbrukspolitiken. EU:s jordbrukssubventioner och delar av regional- och strukturfonderna för de mer välmående länderna måste fasas ut och i stället delvis satsas på utbildning och forskning. Utfasningen måste också göras för att EU:s totala budget ska minska.

Klimatfrågan

När det gäller ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken är det vår övertygelse att det finns ett mycket stort behov av ett internationellt klimatavtal. Det misslyckade FN-toppmötet i Köpenhamn understryker behovet av att man tar nya tag på detta område. EU visade bristande ledarskap inför Köpenhamn, men också när det gäller EU:s egna ambitioner fattas det mycket. Framför allt bör målsättningen för utsläppen inom EU vara att dessa ska minska rejält.

Klimatet kräver kraftfulla satsningar och tydliga ekonomiska styrmedel. Det behövs stora satsningar på och investeringar i energieffektiviseringar, hållbara transporter och förnybar energi – ibland kallat en Green New Deal.

Kampen mot klimatförändringar är en s.k. vinn-vinn-situation, ett tillfälle som skapar vinster på flera plan. Valet vi står inför är att skapa en klimatvänlig grön ekonomi som ger nya jobb, driver utvecklingen framåt och gör oss världsledande eller att huka för klimatet och hoppas att ett stagnerande näringsliv överlever. Det land eller den region som är ledande inom klimat- och energifrågor kommer också att leda världen in i framtiden. En satsning på morgondagens teknik ger morgondagens arbetstillfällen.

Trots att miljöfrågorna varit i fokus under en längre tid avspeglas detta ännu inte i EU:s budget på ett tillfredsställande sätt. Bland annat har klimatpolitiken inte getts tillräckliga resurser inom hittillsvarande budgetramar. De nya utmaningarnas andel av budgeten är liten och har också startat från en mycket låg nivå. Det ska här dock tilläggas att stora delar av klimat- och miljöpolitiken givetvis ska genomföras nationellt utifrån de olika förutsättningar som länderna har och att en del mer handlar om lag-

stiftning än rena budgetposter. Samtidigt är det viktigt att EU:s budget inte innehåller delar som gör att en aktiv klimatpolitik motverkas, vilket såväl strukturfonderna som jordbrukspolitiken innebär.

Både Vänsterpartiet och Miljöpartiet anser att det är angeläget att man tar initiativ till för att anpassa EU:s budget så att framtidsfrågor som klimat- och miljöpolitik prioriteras och får en ökad andel av EU:s budgetram samt att EU:s budget klimatsäkras. Att klimatsäkra EU:s budget innebär att den inte ska gå till verksamheter som förstör klimatet. Det betyder t.ex. mindre ekonomiska resurser till motorvägar och flygplatser och mer pengar till järnvägar. När det gäller just järnvägspolitiken finns det ett klart mervärde för EU: Ska människor kunna ersätta flygresor (som förstör klimatet) med järnvägsresor (som är bättre för miljön) krävs också att järnvägsnäten över gränserna förbättras och att en kraftig utbyggnad av höghastighetståg inom och över nationsgränserna görs.

EMU

När det gäller stabilitets- och tillväxtpakten undviker utskottsmajoriteten att nämna den negativa betydelsen av EMU och vilken effekt denna får på flera av EU:s medlemsstater som infört euron. I ett läge när behoven och förutsättningarna ser olika ut mellan länderna tvingas de som är med i EMU att t.ex. ha samma räntenivå, när behoven egentligen ser helt olika ut. Vänsterpartiet och Miljöpartiet menar att detta är särskilt allvarligt när den ekonomiska situationen ser ut som den gör. Det finns klara fördelar med att Sverige inte är med i EMU och därmed har kvar möjligheten att agera utifrån de förutsättningar som vår ekonomi har, med bl.a. en mycket stor andel exportberoende företag.

Respekt för utvecklingsländerna

EU har i sina ansträngningar att öppna marknader i utvecklingsländerna drivit en hård förhandlingstaktik, och närmast ägnat sig åt utpressning. Förhandlingarna om de ekonomiska partnerskapsavtalen har inte skötts på ett bra sätt. Vi anser att EU ska respektera utvecklingsländernas inställning till avtal om tjänstehandel, immateriella rättigheter och de s.k. Singaporefrågorna (investeringar, offentlig upphandling och konkurrenslagstiftning) och avstå från påtryckningar för att föra in dem i förhandlingarna.

Stockholmsprogrammet

Vänsterpartiet och Miljöpartiet är vidare djupt kritiska till byggandet av "Fästning Europa". Militariseringen av EU:s yttre gränser, transportörsansvar, visumtvång och Dublinbestämmelserna hindrar människor som är i behov av skydd mot krig och förföljelse från att söka asyl inom EU och tvingar dem i stället i händerna på flyktingsmugglare. Vi vänder oss mot en ökad överstatlighet inom asyl- och invandringspolitiken och menar att

detta kommer att leda till en ännu mer restriktiv politik, en ökad militarisering vid EU:s yttre gränser och en urholkning av asylrätten. Det är viktigt att Stockholmsprogrammet inte innebär ytterligare försämringar.

Fackliga rättigheter

Vänsterpartiet och Miljöpartiet är oroade över konsekvenserna av den senaste tidens domar, som Lavaldomen, och lagstiftningen när det gäller de fackliga rättigheterna. Vi vill att EU antar ett juridiskt bindande socialt protokoll som tydliggör att fackliga rättigheter såsom förhandlings- och konflikträtt samt rätten att teckna kollektivavtal gäller inom unionen. Rätten att vidta fackliga stridsåtgärder över gränserna måste göras till en lagstadgad rättighet i EU.

BILAGA

Förteckning över behandlat förslag

Kommissionens meddelande KOM(2010) 135 Kommissionens arbetsprogram för 2010 – Tid för handling

Kommissionens arbetsprogram för 2010 sammanfattar kommissionens åtaganden och ambitioner både för 2010 och för följande år. Arbetsprogrammet tar upp problem som behöver lösas på kort sikt och allmänna politiska riktlinjer för hur framtida utmaningar bör bemötas och lägger en grund för denna kommissions mandatperiod.